

Kommunernas
socialtjänst k.f.

SERVICENIVÅ BOENDESTÖD

1.1.2025

Dokumentansvarig Områdeschefen för funktionservice	Antaget av och datum FST 11.12.2024/§ 168	Datum för ikraftträdelse 1.1.2025
Dokumentnamn och diarienummer Servicenivå boendestöd	Reviderad (datum och av vem) -	Giltighetstid Tillsvidare, nivåer som fastställs enligt lag uppdateras i dokumentet på tjänstens vägnar.

Innehållsförteckning

1.	DEFINITIONER	2
2.	MÅLSÄTTNING OCH MÅLGRUPP	3
3.	BOENDESTÖDETS INRIKTNING	4
	3.1 Stöd i hemmet.....	4
	3.2 Vägledning/stöd för att kunna bygga upp och få en fungerande social tillvaro	5
	3.3 Vägledning/stöd för fungerande kontakter med myndigheter	5
	3.4 Avgränsningar i boendestödet	5
	3.5 Tillgänglighet	5
4.	UTREDNING, BEDÖMNING OCH BESLUT	6
	4.1 Handläggningstid.....	6
	4.2 Beslut om boendestöd.....	6
	4.2.1 Ny ansökan	7
	4.2.2 Omprövning.....	7
	4.2.3 Omprövning om verkställighet inte har lyckats inom en rimlig tid	7
5.	AVGIFT FÖR UTFÖRDA INSATSER	7
6.	KRAV PÅ UTFÖRARE AV BOENDESTÖD	7
7.	KRAV PÅ SAMVERKAN, MYNDIGHETSUTÖVARE OCH UTFÖRARE	8

Den 1 januari 2021 trädde landskapslag (2020:12) om socialvård, socialvårdslagen, i kraft.

Syftet med socialvårdslagen är att främja och upprätthålla välfärd och social trygghet samt att flytta tyngdpunkten från specialtjänster till allmänna tjänster, stärka klienternas jämlikhet och delaktighet samt myndigheternas samarbete.

För insatsen boendestöd har det tagits fram en servicenivå för att tydliggöra målgrupp, handlägningsrutiner och hur insatsen skall utföras. Servicenivån grundas på socialvårdslagen (2020:12) 3 kapitel 11, 14 och 21 §§.

1. DEFINITIONER

Boendeservice ska enligt Socialvårdslagen 21§ ordnas för personer som av särskild orsak behöver hjälp eller stöd i boendet eller med att ordna boende.

Boendeservicen ska ordnas för personer som behöver stöd för att bo självständigt eller vid övergången till självständigt boende. Med boendeservice avses att boendet stöds genom social handledning och annan socialservice¹.

Boendeservice innebär ett pedagogiskt och psykosocialt stöd i hemmet och närmiljön². Boendeservicen ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv i eget hem. Boendeservicen kan kompletteras med annan socialservice enligt socialvårdslagen 14 §³ samt med service som föreskrivs i andra lagar. Beviljandet av tjänsterna grundar sig alltid på en individuell bedömning av servicebehovet.

Med boendeservice avses en helhet där bostaden och service som stöder boendet är nära kopplade till varandra. Servicen som stöder och möjliggör boende kan vara till exempel tjänster med vilka boendefärdigheterna bedöms och tränas, vård- och omsorgstjänster, tjänster i anknytning till individuell hjälp eller en kombination av dessa. Boendeservice är avsedd för klienter som av särskild orsak⁴ behöver hjälp eller stöd i boendet, till exempel nedsatt funktionsförmåga (t.ex. fysisk, psykisk, kognitiv), klienter som varit utsatt för våld i nära relationer, klienter med missbruksproblematik m.fl.

Boendeservice är ett lagstiftningsbegrepp som inom KST ordnas i form av verksamheten boendestöd. Boendestöd kan ordnas som en serviceform enskilt eller tillsammans med andra insatser som stödjer självständigt boende. Stödet kan gälla både praktiskt och socialt stöd samt lindring av ensamhet och ångest, dvs de insatser som i det individuella fallet behövs för att självständigt boende och livskvalitet ska kunna upprätthållas.

¹ Ålands landskapsregering, Landskapslag (2020:12) om socialvård, Tillämpningsguide.

² Samhället man lever i, uträtta ärenden, myndighetskontakter, socialt umgänge

³ Så som familjearbete, hemservice, hemvård, service som stöder rörligheten

⁴ Boendeservice till personer och klienter som behöver särskilt stöd enligt socialvårdslagens 3 § 3 punkt

2. MÅLSÄTTNING OCH MÅLGRUPP

Målsättningen är att den enskilde genom boendestödet ska kunna få:

- ökad livskvalitet
- främja självständighet i vardagen och skapa möjlighet att klara av att bo (kvar) i den egna bostaden /möjlighet att klara de funktioner som krävs för ett eget boende
- en reell möjlighet till en socialt fungerande livssituation
- stöd att bryta eventuell isolering vilket är en förutsättning för en god psykisk hälsa

Boendestödet syftar till att:

- genom ett personligt utformat stöd ge den enskilde möjlighet att få en struktur i vardagen och stärka förmågan att klara sig på egen hand
- genom ett personligt utformat stöd ge den enskilde möjlighet att i sin vardag kunna uppnå skälig levnadsnivå
- utifrån ett helhetsperspektiv ge den enskilde mål- och konsekvensinriktat stöd och hjälp för att förbättra livssituationen i förhållande till det omgivande samhället
- erbjuda ett professionellt stöd till personer boende inom ordinärt boende för att minska eller förhindra deras behov av boende inom bostad med särskild service

Boendestödet riktar sig till vuxna personer över 18 år med:

- psykisk ohälsa eller psykiska funktionsnedsättningar
- neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- kognitiv funktionsnedsättning
- missbruksproblematik
- lindrig utvecklingsstörning

En försvagning av den funktionsförmåga som är en förutsättning för att klara av vardagen eller andra hinder eller begränsningar för bevarandet av bostaden eller anskaffandet av en bostad skapar ett behov av stöd. Funktionsnedsättningen medför att den enskilde har väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter inom viktiga livsområden och där dessa begränsningar har funnits eller kan antas komma att bestå under en längre tid.

Åldersgränsen för boendestöd är generellt 18–65 år, men undantag kan förekomma. Behov av eventuellt fortsatt stöd efter 65 år avgörs av myndighetens socialarbetare/socialhandledare utifrån den enskildes individuella behov. Klienter med boendestöd är i huvudsak inte i behov av daglig tillsyn/dagligt stöd i vardagsaktiviteterna, om så är fallet bör utredning göras angående komplettering med övriga stödåtgärder (t.ex. hemservice).

3. BOENDESTÖDETS INRIKTNING

Boendestödet består av tre kompletterande delar, som tillsammans bildar en helhet, som den enskilde utifrån sin funktionsnedsättning kan behöva för att kunna få en struktur i sin vardag, ett självständigt och fungerande liv motsvarande skälig levnadsnivå.

Boendestödet kännetecknas av pedagogiska, sociala och utåtriktade aktiviteter, där den enskilde är verkligt delaktig i stödets alla processer.

De tre delarna består av:

1. stöd i hemmet och därtill hörande ärenden (till exempel inköp)
2. vägledning/stöd för att kunna bygga upp och få en fungerande social tillvaro
3. vägledning/stöd för att kunna bygga upp och få en fungerande kontakt med myndigheter/vårdinrättningar

Boendestödets omfattning och personens behov kan variera över tid. Personer inom målgruppen för dessa riktlinjer ansöker om boendestöd och/eller hemservice. För att insatsen boendestöd ska vara aktuell bör den enskilde bedömas ha möjlighet att genom handledning och stöd på sikt klara sig så självständig som möjligt i funktionen som boendestödet beviljats för. Boendeservice riktas till den vuxna i familjen (till exempel om det finns behov hos barn i familjen är kanske familjearbete den lämpliga stödformen).

Personen bör också ha behov som bäst tillgodoses genom det stöd som personalen inom boendestödet kan ge. Om dessa behov inte finns eller upphör bör personen få stöd genom hemservice eller annan lämplig serviceform enligt SVL 14 §.

3.1 Stöd i hemmet

Stöd i hemmet innebär:

- att handleda och stöda den enskilde i utvecklandet av de grundläggande vardagsaktiviteterna (hushållssysslor osv.)
- att genom ett pedagogiskt förhållningssätt instruera och stödja personen att på egen hand kunna klara sina vardagsaktiviteter

Att träna eller utveckla grundläggande vardagsaktiviteter innebär att handleda och stöda den enskilde ur ett pedagogiskt perspektiv med egenvård, hushållsgöromål, matlagning, tvätt, handla, sköta sin ekonomi och liknande. Målet är att den enskilde så självständigt som möjligt ska klara av vardagsaktiviteterna själv.

Arbetet i hemmet betyder att tillsammans med den enskilde praktiskt utföra olika vardagssysslor genom handledande verksamhet där den stödbehövande är med. Det innebär inte, att personalen själv i vissa situationer ensam måste utföra de praktiska vardagsaktiviteterna, då den enskilde inte klarar detta. Då handlar det om annat behov av stöd till exempel hemservice.

Personalen blir, genom att praktiskt visa hur man tar sig an olika vardagsaktiviteter, den förebild som banar väg för att den enskilde på lång sikt till stor del eller fullt ut själv ska kunna klara sina vardagsaktiviteter.

3.2 Vägledning/stöd för att kunna bygga upp och få en fungerande social tillvaro

Vägledning och stöd för att kunna bygga upp och få en fungerande social tillvaro utifrån sina egna förutsättningar innebär att:

- stödja den enskilde vad gäller sociala kontakter och kunna bygga upp och få ett positivt nätverk utanför hemmet och familjen
- stödja den enskilde att komma i väg till en daglig sysselsättning utanför hemmet som till exempel daglig verksamhet, praktik, arbete eller studier
- stödja den enskilde att utifrån intresse våga pröva på och delta i fritids- eller kulturaktiviteter
- motivera och "peppa" den enskilde
- arbeta för att förhindra eller bryta isolering

3.3 Vägledning/stöd för fungerande kontakter med myndigheter

- tillsammans med den enskilde hitta strategier så att den enskilde på egen hand kan sköta kontakter med myndigheter, vårdinrättningar osv.

3.4 Avgränsningar i boendestödet

I boendestödets arbetsuppgifter ingår inte:

- att arbeta med någon form av terapeutisk behandling, exempelvis samtalsterapi
- städservice
- vårdinsatser eller medicinhantering
- övervakat umgänge

3.5 Tillgänglighet

Boendestöd finns tillgängligt vardagar och helgdagar, både dagtid och kvällstid utifrån den enskildes behov. Boendestödets fasta tider är kl. 7.30-20 på vardagar och kl. 9.30-18 på helger och röda dagar. Vid behov kan tiderna justeras enligt behov och överenskommelse.

Boendestöd finns som regel inte nattetid, stöd nattetid kan ske i samverkan med andra verksamheter (utförare) till exempel i form av hemservice, trygghetstelefon eller jourtillgänglighet.

4. UTREDNING, BEDÖMNING OCH BESLUT

Boendestöd som beviljas för personer som är i behov av service enligt lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda 23.6.1977/ÅFS 519 §§ 1, 2 och 34. Utredds och bedöms av socialservicepersonal inom verksamhetsområde funktionservice och sysselsättning och förs till ledargruppen för beslut.

Stöd i ordinärt boende i form av boendestöd enligt socialvårdslagen, 21 § kan utredas, bedömas och beslutas om av socialservicepersonal i KST olika verksamhetsområden (i enlighet med delegeringsordning och uppgiftsbeskrivning).

Vid utredningen och bedömning av behovet av boendestöd bör uppmärksamhet fästas på vilken service den enskilde är i behov av och om boendestöd är den lämpligaste stödformen av de olika stödformerna enligt socialvårdslagen 14 §, samt enligt speciallagstiftning (barnskydd, handikappservice osv.). Samtidigt bör det även tas i beaktande att den enskilda/den enskildas familj kan vara i behov av flera olika serviceformer och att det kan vara svårt att separera vad som tillhör boendestöd och vad som hör till annan serviceform (t.ex. hemservice, familjearbete, osv.). Gränsdragningen får inte bli för snäv och nära samarbete mellan olika områden är viktigt.

När det gäller utredning av personer som har en samsjuklighet, missbruk kombinerat med psykisk funktionsnedsättning, genomförs utredningen i samråd med socialservicepersonal från olika verksamhetsområden inom Kommunernas socialtjänst.

4.1 Handläggningstid

En utredning skall handläggas skyndsamt efter det att ansökan inkommit. Med utredningstid avses den tid det tar för en ansökan från det att den inkommit till dess socialarbetare/socialhandledare eller ledargruppen fattar ett beslut som delges den sökande.

4.2 Beslut om boendestöd

Den enskilde erhåller beslut om socialservice i form av boendestöd enligt SVL 21 § omfattande de insatser som socialarbetaren/socialhandledaren har bedömt att hen behöver.

- Uppdrag/klientplan skickas från socialarbetaren/socialhandledaren till boendeservicens föreståndare. Där ingår en tydlig beskrivning av uppdragets syfte och målsättningarna med boendestödet. Även personuppgifter och kontaktuppgifter till den enskilde och eventuell intressebevakare behöver framkomma.
- Beslut om boendestöd bör vara tidsbegränsat ett till tre år i taget efter en provotid på tre till sex månader⁵. Boendestödet är oftast tidsbundet och utvärderas av utföraren i genomförandeplaner. I vissa fall kan det finnas grund för att bevilja boendestöd tills vidare.
- De underskrivna genomförandeplanerna lämnas till socialarbetaren och scannas in i Abilita

⁵ Syftet med en inledande 3–6 månaders period är att se om boendestödet är den rätta formen samt om den eventuellt behöver kompletteras med annan socialservice.

Vid förstagångsansökan eller vid ny ansökan efter att tidigare erhållet boendestöd har avslutats gäller följande:

4.2.1 Ny ansökan

Då en person ansöker om boendeservice för första gången eller vid ny ansökan efter tidigare avslutad boendeservice bör beslutet tidsbegränsas till tre till sex månader. Omprövning ska därefter ske och då kan en mera exakt beskrivning av behovet av omfattningen och typ av stödinsatser från boendestödet formuleras.

4.2.2 Omprövning

Omprövningen innebär, att det tidigare erhållna beslutet fortfarande är aktuellt och att beslutet därför förlängs tidsbundet eller till vidare. Behovet av boendestöd utvärderas och följs upp årligen oavsett beslutsperiodens längd och omfattning.

4.2.3 Omprövning om verkställighet inte har lyckats inom en rimlig tid

Om utsedd boendestödjare inte har fått kontakt med den enskilde för att verkställa beslutet inom en rimlig tid ska boendestödets föreståndare kontakta den enskildes socialarbetare/socialhandledare för omprövning av den beviljade insatsen. I särskilda fall kan man besluta om en förlängd tid för inledande av servicen.

Boendestödet bygger på den enskilda klientens motivation och ibland behöver klienten mer tid och stöd att hitta den personliga motivationen. Att ett beslut om boendestöd inte kunnat förverkligas hindrar inte att klienten återkommer med en ny ansökan i ett senare skede.

5. AVGIFT FÖR UTFÖRDA INSATSER

Boendestöd enligt SVL 21 § är avgiftsfritt.

6. KRAV PÅ UTFÖRARE AV BOENDESTÖD

Boendestödet är kvalificerade stödinsatser, som ska vara målinriktade och som ska verkställas snarast i anslutning till beslutet.

För dess utförande krävs:

- personal med god kunskap och kompetens om funktionsnedsättningen och hur denna försvårar den enskildes hela tillvaro
- personal som ges möjlighet att utveckla sin arbetsmetodik utifrån de olika målgruppernas behov
- en hög personalkontinuitet
- en flexibel organisation som kan förändras utifrån målgruppernas förändrade behov

7. KRAV PÅ SAMVERKAN, MYNDIGHETSUTÖVARE OCH UTFÖRARE

Boendestöd kräver en mycket nära samverkan mellan myndighetsutövare och utförare. I ett inledningsskede handlar det om att tillsammans kunna motivera den enskilde att acceptera boendestöd och sedan tillsammans bygga upp ett förtroende.

En kontinuerlig dialog mellan alla tre parter, det vill säga den enskilde, utföraren och myndighetsutövaren, är ett måste för att boendestödet ska kunna vara det psykosociala stöd som den enskilde behöver.